

**College van Gedeputeerde Staten
statenbrief**

Aan Provinciale Staten

DATUM	16-11-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	SLO	COMMISSIE	Omgevingsvisie
STELLER	C. Raijmaekers en H. Kentie	TELEFOONNUMMER	06-31979630
NUMMER	823997A8	PORTEFEUILLEHOUDER	Van Essen

Onderwerp Statenbrief:

Werkwijze programma's en projectbesluiten

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

De komst van de Omgevingswet brengt een verandering in de werkwijze van programma's en projectbesluiten met zich mee ten opzichte van wat de provincie Utrecht onder de huidige wetgeving gewoon is. Op basis van de eerdere bespreking in de Statencommissie Omgevingsvisie en de aparte werksessie hebben we voor deze verandering in werkwijze in concept een statenvoorstel opgesteld. Met deze statenbrief leggen wij dit concept statenvoorstel voor eerste lezing voor. Begin 2022 willen we het statenvoorstel ter besluitvorming voorleggen.

Inleiding

In het voorliggende concept statenvoorstel is de werkwijze en rolverdeling zoals de Omgevingswet die voorschrijft vertaald naar de Utrechtse situatie. Het voorstel is erop gericht om heldere afspraken te maken waarmee uw Staten uw kaderstellende en controlerende rol ten volle kunnen benutten. Omdat het vastleggen van de werkwijzen voor programma's en projectbesluiten alle lagen van de provinciale organisatie raakt, zowel uw Staten, als ons GS, als de organisatie, hechten we aan het in gezamenlijkheid opstellen hiervan. Zowel de werksessie met uw Statencommissie, als het ter eerste lezing voorleggen van dit concept statenvoorstel is hierop gericht.

Aanleiding

De Omgevingswet, die naar verwachting per 1 juli 2022 in werking zal treden, kent verschillende kerninstrumenten. Recent hebben uw Staten de Omgevingsvisie vastgesteld. De eerste Omgevingsverordening met werking onder de Omgevingswet is in procedure. Beide zijn provinciale kerninstrumenten. Andere provinciale kerninstrumenten zijn het programma en het projectbesluit. Voor deze instrumenten betekent de komst van de Omgevingswet een verandering van werkwijze ten opzichte van wat binnen de provincie Utrecht nu gewoon is. We willen hiervoor komen tot een goed werkbaar implementatie van de Omgevingswet. Het gaat om:

- uniforme werkwijze met consistentere onderscheid tussen kaderstelling en uitvoering;
- borging democratische verhoudingen en de kaderstellende en controlerende rol van uw Staten;
- grote opgaven op een slagvaardig manier het hoofd kunnen bieden;
- samenhang van geheel aan programma's verbeteren;
- goed benutten van inspraak, monitoring en dso (omgevingsdocumenten in samenhang en eenvoudig vindbaar).

Dit zorgt voor inzicht, overzicht en voorspelbaarheid.

Voorgeschiedenis

Bij het opstellen van de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening hebben wij met uw Staten regelmatig ook over de programma's gesproken, als derde deel van het samenhangende pakket van visie-verordening-programma's. Dit heeft er in geresulteerd dat uw Staten tijdens de Statenvergadering van 10 maart 2021, bij vaststelling van de Omgevingsvisie en Interim Omgevingsverordening, motie 27, 'Motie Positie PS', hebben aanvaard, waarin u ons verzoekt uw Staten op een bij de programma's passende wijze in staat te stellen inbreng

te leveren op programma's onder de Omgevingsvisie. Uw Staten hebben daarbij verzocht om in gezamenlijkheid te bespreken en vast te stellen op welke wijze uw Staten worden betrokken zodat u uw kaderstellende en controlerende rol binnen de kaders van de Omgevingswet optimaal in kunt vullen. Het concept statenvoorstel dient ter uitvoering van deze motie. Bij de bespreking van de RES'en 1.0 in de Statencommissie MME is hier het onderwerp Projectbesluit aan toegevoegd.

Belang

De komst van de Omgevingswet vraagt om een verandering in werkwijze voor diverse Omgevingsdocumenten. De programma's en projectbesluiten zijn de omgevingsdocumenten waar de procedurele veranderingen groot zijn. Daarom is het van belang goede afspraken over de werkwijze te maken, zodat deze eenduidig, voorspelbaar en helder is. De veranderingen die de Omgevingswet met zich mee brengt hebben we gezamenlijk, als GS en PS, via besprekingen en een werksessie vertaald en toegepast op de Utrechtse situatie. Dit mede vanuit het perspectief dat uw Staten de kaderstellende en controlerende rol goed moeten kunnen vervullen en op punten zelfs kan versterken met de komst van de Omgevingswet. Dat heeft onder andere geleid tot:

- de keuze om daar waar de bestaande kaderstelling in de Omgevingsvisie nog onvolledig is, eerst aanvullende kaderstelling door PS te laten vaststellen alvorens een programma op te stellen;
- altijd ter bespreking agenderen van statenbrieven bij de start en voor vaststelling van programma's en projectbesluiten, ook als het om uitvoeringsprogramma's gaat;
- meer participatiemogelijkheden voor belanghebbenden, wat we tot nu toe maar bij een zeer beperkt aantal programma's bieden.

Concrete vraag

Door deze werkwijzen in een statenvoorstel vast te leggen, wordt dit langjarig geborgd. Het vastleggen van een werkwijze zoals deze is nieuw voor de provincie Utrecht. We hebben samen niet eerder op deze manier de werkwijzen voor beleidsdocumenten en besluiten daarover vastgesteld. In het verleden hebben we regelmatig met u gesproken over de werkwijze bij een beleidsprogramma en kwam u naar uw gevoel soms voor verrassingen te staan. Door gezamenlijk de nieuwe werkwijze te borgen bereiken we helderheid en voorspelbaarheid en weten we over en weer wat we bij programma's en projectbesluiten kunnen verwachten. Omdat het vastleggen van de werkwijzen voor programma's en projectbesluiten alle lagen van de provinciale organisatie raakt, zowel uw Staten, als ons GS, als de organisatie, hechten we aan het in gezamenlijkheid opstellen hiervan. Om die reden ligt het concept statenvoorstel ter eerste lezing voor.

Vanzelfsprekend is bij het introduceren van nieuwe werkwijzen regelmatige evaluatie van de werkwijzen van belang. Evaluatie om vast te kunnen stellen of de werkwijzen aan alle wensen en verwachtingen, binnen de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt, voldoet en blijft voldoen. Dit is een gesprek wat we ook gezamenlijk moeten voeren. De evaluatie van de werkwijze voor programma's is voorzien voor één jaar na vaststelling van de werkwijze. Om de evaluatie voor te bereiden en te begeleiden, wordt voorgesteld om vanuit de Statengriffie een procesbegeleider in te zetten die met de staten meekijkt bij de toepassing van de werkwijze. Deze richt zich op de nieuwe rol van PS en op de samenwerking van GS en PS. De evaluatie van de werkwijze voor projectbesluiten is voorzien na het voor de eerste keer doorlopen van het stappenplan voor projectbesluiten.

Vervolgprocedure / voortgang

Na bespreking van het concept statenvoorstel in uw commissie Omgevingsvisie, zullen wij de benodigde aanpassingen doorvoeren en het begin 2022 ter vaststelling aan u aanbieden.

Bijlagen

Concept statenvoorstel 'werkwijze programma's en projectbesluiten'.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen